

Nové možnosti rozvoje vzdělávání na Technické univerzitě v Liberci

Specifický cíl A2: Rozvoj v oblasti distanční výuky, online výuky a blended learning

NPO_TUL_MSMT-16598/2022

Psychologie 2

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Národní
plán
obnovy

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Vývojová psychologie

= ontogenetická psychologie

- zabývá se studiem změn chování a prožívání v průběhu života
- *Hybné síly vývoje*: biologické + sociální + osobnost

Determinace

- Lombroso – **nativismus**
- Determinanty biologické: dispozice
- Genotyp = celek zděděných elementů
- Hereditární faktory
- Geneticky zakódovaný program budoucího vývoje

Dispozice a prostředí

- Watson – **enviromentalisms**
- Prostředí – sociální determinace
- Experiment s Albertem
<https://www.youtube.com/watch?v=9hBfnXACsOI>
- Opomíjel vliv dispozic
- Hlavní je učení (podmiňování)

Vývoj

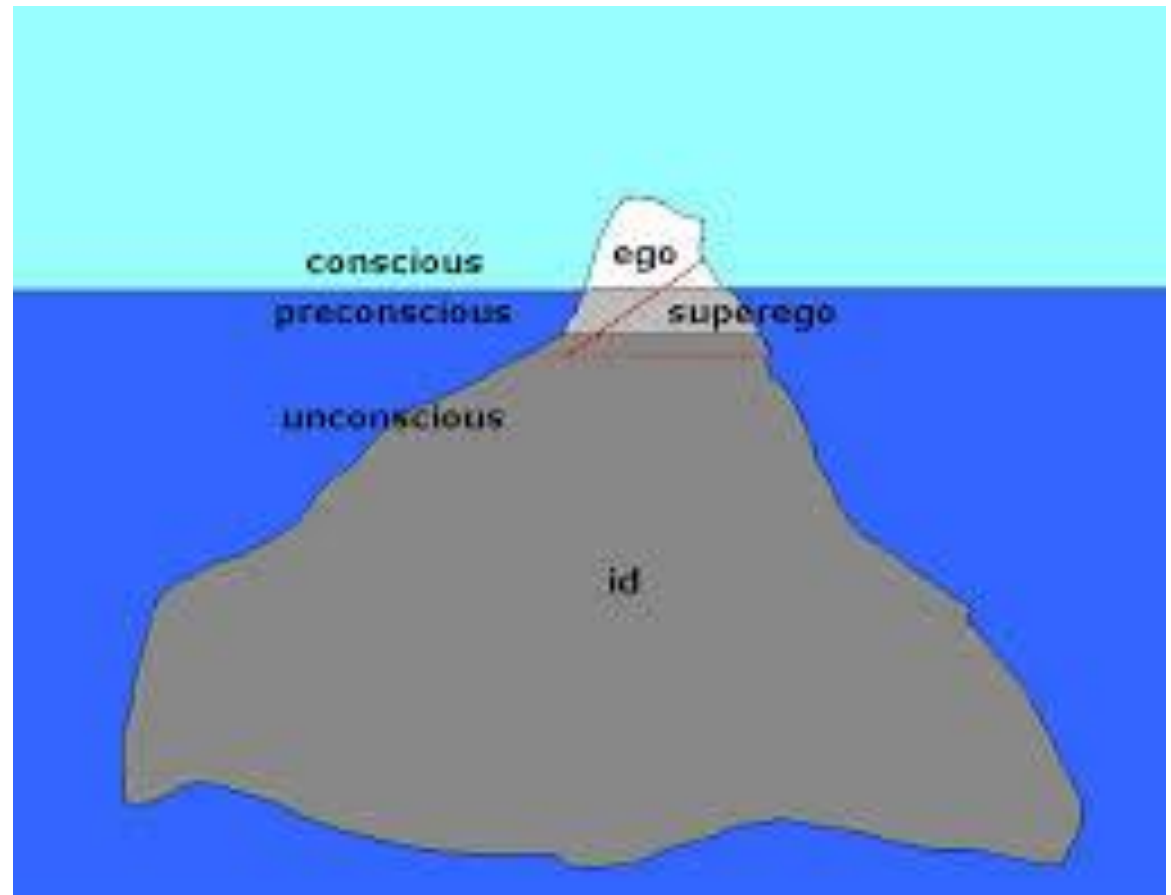
- vývoj lze rozčlenit do vývojových stádií
- vývojová změna je relativně stálá
- kontinuitní X diskontinuitní?
- Období akcelerace

Vývoj

- Sebeuvědomění „já“ se proměňuje celý život a začíná mezi 2. a 3. rokem
- Čím jsme mladší, tím se vyvíjíme rychleji
- Frustrace, deprivace, regrese

Freud: psychologie osobnosti

- Superego – Nadjá
- Id – Ono
- Ego – Já

Zdroj: <http://scientificachievements.com/category/psychology/>

Freud: stádia psychosexuálneho vývoje

► **Freud's Psychosexual Stages of Development**

ORAL 0-2
Infant achieves gratification through oral activities such as feeding, thumb sucking and babbling.

ANAL 2-3
The child learns to respond to some of the demands of society (such as bowel and bladder control).

PHALLIC 3-7
The child learns to realize the differences between males and females and becomes aware of sexuality.

LATENCY 7-11
The child continues his or her development but sexual urges are relatively quiet.

GENITAL 11-Adult
The growing adolescent shakes off old dependencies and learns to deal maturely with the opposite sex.

Copyright © by Allyn & Bacon

Zdroj: <http://gavs-appsych-personality-cgfa.weebly.com/freuds-psychosexual-stages.html>

Libido

= eros

- sexuální touha
- pohlavní pud
- sexuální touhy mají i děti

Kritika Freuda....

- Pansexualismus
 - Redukcionismus
 - Pudový
determinismus
-
- Freud – slast
 - Adler –moc
 - Frank - smysl

Freudova odpověď na kritiku

- Uvolnění vnitřní cenzury
- Dostat pudy pod kontrolu

Erik Erikson

- *1902 - †1994
- Nemanželské dítě dánské Židovky
- Problémy s identitou (blondatý žid)
- Člověk se vyvíjí celý život
- Dánsko, Rakousko, USA

Zdroj:

<https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/books/99/08/22/specials/erikson.html?scp=32&sq=human%2520development&st=cse>

Erik Erikson- 8 stádií

1. orálně-smyslové: *stadium základní důvěry a naděje*
2. muskulárně-anální: *stadium první autonomie*
3. pohybově-genitální: *stadium iniciativy*
4. latentní: *Stadium snaživosti*
5. adolescence: *stadium identity*
6. raná dospělost: *stadium intimacy*
7. střední dospělost: *stadium generativity*
8. pozdní dospělost: *stadium integrity*

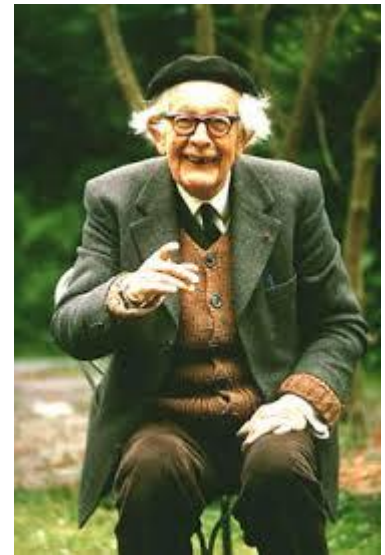
Jean Piaget

Teorie kognitivního vývoje

1. *Sensomotorické stádium* - do 2 let
2. *Předoperační stádium* - od 2 do 7 let
3. *Stadium konkrétních operací*: od 7 do 12 let
4. *Stadium formálních operací* - 12 let a více

<http://www.nwlink.com/~donclark/hrd/history/piaget.html>

- <https://www.youtube.com/watch?v=TRF27F2bn-A>

Zdroj:
<http://www.nwlink.com/~donclark/hrd/history/piaget.html>

Myšlení

- V širším slova smyslu: veškeré mentální děje
- V užším smyslu: Vědomé operace s mentálními reprezentacemi (vjemy, představy, symboly aj.)
- Funkce: vytváření pojmů, hodnocení, usuzování (induktivní, deduktivní) a řešení problémů
- Druhy myšlení: konvergentní a divergentní – ale také: konkrétní, názorné, abstraktní, analytické, syntetické aj.

Jazyk a řeč

- Jazyk je kognitivní a komunikační kód
- Abstraktní systém zprostředkování informací
- Funkce: expresivní, sociální, poznávací
- Aspekty řeči: fonologicko-fonetický, lexikálně-sémantický, syntaktický, pragmatický

MARGARET MAHLEROVÁ

Vývoj sebepojetí na základě utváření vztahu dítěte k matce

1. Období normálního autismu (první měsíc):
převažují spánkové stavy, dítě nerozlišuje sebe ani svoji matku od okolí
2. Normální symbióza (2.-4. měsíc): dítě neodlišuje sebe od své matky, začíná odlišovat okolí
3. Fáze separace – individuace (od 4. měsíce do 3 let): dítě začíná odlišovat sebe od matky, stává se samostatným jedincem

John Bowlby

Teorie vývoje vztahů

- Vrozený biologický program, který nám velí vytvořit si vazbu na jedince poskytujícího nám péči (attachementová figura)
- Attachment lze vytvořit pouze k omezenému počtu lidí

Attachement

- *Bezpečný attachment (55-65% dětí)*
- *Úzkostný vzdorující (5-15%)*
- *Úzkostný vyhýbavý (20-30%)*
- - 8 měsíční úzkost z cizího člověka
- https://www.youtube.com/watch?v=DH1m_ZMO7GU

Zdroj:

<https://evolvingminds.org.uk/anxious-avoidant-and-secure-the-three-relationship-styles-anyhow-to-work-with-our-type/>

Melanie Kleinová

- pud smrti
- špatná matka X dobrá matka
- paranoidně schizoidní a depresivní pozice
- <https://www.youtube.com/watch?v=HU3iSW6WTo8>

Zdroj:

<https://citaty.net/autori/melanie-kleinova/>

Morální vývoj

- napodobování (Bandura)
- tresty by měly být konzistentní
- KOHLBERGOVO POJETÍ:
- 1. stádium prekonvenční úrovně; 2. stádium konvenční úrovně; 3. postkonvenční stádium

Heinzovo dilema

- Má Heinz ukrást lék pro svou ženu?
- Proces zvnitřnění a překonání konvence

- <https://www.youtube.com/watch?v=5czp9S4u26M>
- <https://www.youtube.com/watch?v=CjPfl4Xu2CU>

Heinz Dilemma

an interactive animation

Zdroj:

<https://www.simplypsychology.org/kohlberg.html>

Konformita

- Necháme se silně ovlivnit ostatními S. Asch
- Evolučně se nevyplácelo příliš vybočovat

Postoje

- hodnotící vztah k předmětům okolního světa včetně sebe sama
- obsahují kognitivní, emoční a behaviorální aspekt
- „in-group, out-group“
- kognitivní disonance
- stereotypy a předsudky
- teorie obětního beránka

Prenatální a perinatální období

- Komenský
- Nechtěné děti
- 6 m. slyší
- Nedonošené
- Účast u porodu
- Porodní trauma
- Laktační psychóza

Novorozenec a kojeneček

- Šestinedělí
- Do jednoho roku
- Senzomotorický vývoj a vývoj attachmentu
- Paci paci, berany berany
- První slova

Batole (1-3)

- Nočník
- Vzдор
- Uklidit hračky
- 2 roky – jednoduché věty
- Já – 2,5 let

Předškolní (3-6)

- Nepotřebuje plínku
- MŠ
- Kreslí kruh – křížek – čtverec – trojúhelník
- Do deseti počítá
- Kooperativní hra X paralelní

Mladší a starší školní věk

- Odklad
- Pocity méněcennosti
- Více cukru než biče
- Osmiletá gymnázia
- Sebeláska a sebedůvěra
- Umět se pochválit
- Tělesné tresty

Dospívání – pubescence a adolescence

- fáze mezi dětstvím a dospělostí – 2. VZDOR
- zevnějšek má velký význam
- ztotožnění s obecně akceptovaným vzorem (idol)
- emoční labilita
- hledání identity

Sklony v dospívání

- Sklon k nadměrné kritičnosti
- Sklon k polemizování
- Sklon k radikalismu
- Sklon k vztahovačnosti

Dospívání

- rodiče jsou hloupí
- dohadování s autoritou
- černobílé vidění
- odpoutání od hodnotového systému rodiny
- odpor ke škole
- špatná koncentrace, časté úniky do představ

OBDOBÍ PUBESCENCE

- vazba na vrstevníky se zvětšuje na úkor vztahu k rodičům.
- pohlavní dozrávání
- identita
- socializace

Adolescence

- Adolescere - vyrůstat, mohutnět
- od 15 do 20 let
- mají rádi riziko
- značný význam má příslušnost ke skupině
- potřeba osamostatnění od dospělých
- navazování partnerství

Dospívání

- volba profese
- první sexuální styk je důležitým mezníkem v životě člověka
- přijímání rolí
- maturita – zkouška dospělosti
- sebeurčení

Scénáře a role

- Setkávání lidí probíhá podle různých scénářů.
- Každý člověk má celou řadu rolí.
- Sociální role určují vzorce chování.
- Zimbardo
- Labeling
- Stigmatizace

Psychopatologie

- Neurotické: koktavost, průjmy, zácpy, fobie...
- Psychosomatické poruchy
- Poruchy autistického spektra
- Anorexie a bulimie
- Disharmonický vývoj os.
- Psychózy
- Afektivní poruchy

Zajímavé odkazy

- <https://www.youtube.com/watch?v=DRejV6f-Y3c>
- <https://www.youtube.com/watch?v=WjOowWxOXCg>
- <https://www.youtube.com/watch?v=bounwXLkme4>
- <https://www.youtube.com/watch?v=lhcgYgx7aAA>
- <https://www.youtube.com/watch?v=GfPHUKqEpfU>